

In Juni 1915 begon de toestand weer te verergeren. Zij kreeg in het laatst dier maand weer een heftige duizeling, deze herhaalden zich de volgende maanden. In October en December traden bovendien zware kramptoevallen op. Haar gang werd weer langzaam aan paretisch met sterk spastisch-atactisch karakter, en op het oogenblik is zij een vergevorderd demente bedlegerige vrouw met zware verlamningsverschijnselen op ieder gebied.

Het spijt mij, niet in de gelegenheid te zijn geweest, de behandeling door te zetten en het spinaalvocht en bloed onder contrôle te houden. Maar ook zoo onvolledig, lijken mij de bovenstaande uitkomsten bij een gelijkmatig voortschrijdend geval sterken steun te geven aan de meening van hen, die iedere behandeling der dementia paralytica niet ten eenenmale nutteloos achten.

St. Jorisgasthuis, Delft, 18 Januari 1916.

J. G. SCHNITZLER.

GENEESKUNDIGE VERKLARINGEN TEN BEHOEVE VAN MILITAIREN.

De bespreking van dit onderwerp in het laatste nummer van dit *Tijdschrift* geeft mij aanleiding, te pogen, een middel aan de hand te doen, dat m. i. de moeilijkheden voor het grootste deel zou opheffen. Zoowel de burgergeneeskundigen als de officieren van gezondheid ondervinden onaangenaamheden bij de tegenwoordige regeling. Wanneer men beide partijen hoort, dan schuilt de oorzaak van de klachten hoofdzakelijk hierin, dat de verklaringen-afgeevenden en de verklaringen-ontvangenden elkaar verkeerd begrijpen. Dit nu is onvermijdelijk, zoolang de verklaringen niet naar vaste, positieve vragen worden opgemaakt. Van weerskanten zullen dan de subjectieve opvatting en het verschil van uitlegging voortdurend botsingen geven. Hierin was, naar mijn meening, te gemoet te komen door het invoeren van bepaalde formulieren met eenige korte, zakelijke vragen. De blanco-formulieren zouden bijv. op het gemeentehuis verkrijgbaar kunnen worden gesteld voor de betrokkenen. Drie soorten van vragenlijsten waren voldoende:

10. Één voor zieke militairen, die met verlof zijn, met de volgende vragen:
  - a. Is de ziekte ernstig?
  - b. Vermoedelijke duur?
  - c. Is de ziekte besmettelijk?
  - d. Adres?
20. Één voor zieke familieleden:
  - a. Graad van verwantschap?
  - b. Bestaat er levensgevaar?
  - c. Hoe is de verzorging?
30. Één voor bevallingen:
  - a. Wanneer wordt de bevalling verwacht?
  - b. Hoe is de verzorging?

Door deze regeling is eenvormigheid in de verklaringen te verkrijgen, die zoowel het afgeven als het uitleggen ervan zeer veel zou vereenvoudigen, en die ook het misbruik, door de militairen van halve of onduidelijke verklaringen gemaakt, zou tegengaan. Wat ik hier geef, is slechts een vluchtig schema, voor aanvullingen of veranderingen vatbaar. Er zij alleen nog op gewezen, dat ook in vreedstijd dezelfde attesten dienst kunnen doen. Ten slotte meen ik collega DENEKAMP te mogen verzekeren, dat de burgercollegae van harte bereid zijn, hun militaire vakgenooten in deze aangelegenheden te steunen. Het geldt hier slechts een kwestie van begrijpen en begrepen worden.

Waalwijk, 16 Januari 1916.

J. B. F. VAN GILS.